Č.j. S 46/02-840/02 V Brně dne 27.května 2002

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže ve správním řízení, zahájeném dne 28.2.2002 z vlastního podnětu dle § 18 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, ve znění pozdějších předpisů (správní řád), ve spojení s § 21 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů, ve věci možného porušení § 3 odst. 1 zákona č. 143/2001 Sb., s účastníkem řízení, jímž je Český svaz zpracovatelů masa, se sídlem Libušská 319, Praha 4, PSČ 142 00, IČ 14889706, zastoupený Doc. MVDr. Ladislavem Steinhauserem, CSc., předsedou představenstva, ve správním řízení zastoupený na základě plné moci ze dne 28.3.2002 JUDr. Karlem Šetkem, advokátem, Advokátní kancelář České Budějovice, Jeronýmova č. 19/1, vydává toto

r o z h o d n u t í :

1. Rozhodnutí Českého svazu zpracovatelů masa se sídlem Libušská 319, Praha 4, PSČ 142 00, IČ 14889706 (ČSZM), přijaté dne 9.1.2002 na společném jednání představenstva a dozorčí rady ČSZM, jímž doporučil členům ČSZM přenést náklady spojené s povinným vyšetřením jatečního skotu na BSE na dodavatele jatečního skotu, u krav ve výši 1 500,- Kč/kus a u býků a jalovic starších 30 měsíců v plné výši těchto nákladů, které bylo následně vydáno pro členy ČSZM jako „Stanovisko ČSZM k realizaci vyhlášky č. 441/2001 Sb.“, je dle § 3 odst. 1 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů zakázaným a neplatným rozhodnutím sdružení soutěžitelů týkajícím se obchodních podmínek pro nákup jatečního skotu ve smyslu § 3 odst. 2 písm. a) téhož zákona, které narušilo hospodářskou soutěž na trhu jatečního skotu.

2. Dle § 22 odst. 2 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů, se Českému svazu zpracovatelů masa, se sídlem Libušská 319, Praha 4, PSČ 142 00, IČ 14889706, za porušení zákazu uvedeného v § 3 odst. 1 téhož zákona ukládá pokuta ve výši

300 000,- Kč

(slovy: tři sta tisíc korun českých)

Pokuta je splatná do 15 dnů ode dne nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na účet Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže u České národní banky, pobočka Brno, číslo účtu 3754-24825-621/0710, konstantní symbol 1148, jako variabilní symbol se uvede IČ účastníka řízení.

3. Dle § 23 odst. 1 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů, se Českému svazu zpracovatelů masa, se sídlem Libušská 319, Praha 4, PSČ 142 00, IČ 14889706, ukládá,

   a) aby jeho příslušný orgán zrušil rozhodnutí, jímž bylo doporučeno členům ČSZM přenést náklady spojené s povinným vyšetřením jatečního skotu na BSE na dodavatele jatečního skotu (včetně způsobu plného a částečného přenesení těchto nákladů dle stáří a kategorie skotu),

   b) informovat všechny členy Českého svazu zpracovatelů masa o tomto rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (zvláště o výroku a uloženém nápravném opatření) a o zrušení rozhodnutí ČSZM týkajícího se přenesení nákladů spojených s povinným vyšetřením jatečního skotu na BSE na dodavatele jatečního skotu popsaného v bodě 1. výroku tohoto rozhodnutí.

Splnění nápravných opatření uložených v bodě 3. písm. a) a b) výroku tohoto rozhodnutí Český svaz zpracovatelů masa provede a doklady o splnění nápravných opatření předloží Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ve lhůtě do 20 dnů ode dne nabytí právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „Úřad“) zahájil dne 28.2.2002 z vlastního podnětu správní řízení vedené pod č.j. S 46/02, ve věci možného porušení § 3 odst. 1 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (dále jen „zákon“) s účastníkem řízení, jímž je Český svaz zpracovatelů masa, se sídlem Libušská 319, Praha 4, PSČ 142 00, IČ 14889706 (dále též „ČSZM“ či „Svaz“). Možné porušení § 3 odst. 1 zákona Úřad spatřoval v rozhodnutí orgánu ČSZM, kterým doporučil svým členům přenést náklady spojené s povinným vyšetřením na spongiformní encefalopatii skotu („BSE“) na dodavatele tohoto skotu a stanovil také způsob plného a částečného přenesení těchto nákladů dle stáří a kategorie skotu. Podnětem k zahájení správního řízení bylo zjištění Úřadu ze dne 11.2.2002, že na internetové adrese www.maso.cz je zveřejněno „Stanovisko Českého svazu zpracovatelů masa k realizaci vyhlášky č. 441/2001 Sb.“ (viz str. 15 spisu) spolu se zápisem z „1. jednání představenstva a dozorčí rady Českého svazu zpracovatelů masa, které se konalo dne 9. ledna 2002 ve Větrném Jeníkově.“

Zákonem č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů v platném znění, (dále jen „veterinární zákon“), je v § 20 stanovena povinnost každého, kdo uvádí do oběhu maso nebo orgány jatečních a jiných zvířat, jakož i výrobky z nich k výživě

lidí, že tak může činit až po vyšetření, posouzení, popř. označení těchto produktů a v souladu s výsledky provedeného vyšetření a posouzení. Vyšetření provádějí orgány veterinární správy. **Podle § 75 odst. 3 veterinárního zákona je náklady spojené s výkonem prohlídky jatečních zvířat a masa povinen hradit provozovatel jatek**, a to paušální částkou stanovenou prováděcím předpisem. Tímto prováděcím předpisem je vyhláška Ministerstva zemědělství č. 287/1999 Sb., o veterinárních požadavcích na živočišné produkty. V § 69 odst. 1 této vyhlášky bylo ve znění před poslední novelou z roku 2001 stanoveno, že: „Náhrada nákladů spojených s výkonem prohlídky jatečních zvířat a masa činí, jde-li o a) skot (dospělé zvíře) 20,- Kč“.

Dne 1.1.2002 nabyla účinnosti vyhláška Ministerstva zemědělství č. 441/2001 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva zemědělství č. 287/1999 Sb., o veterinárních požadavcích na živočišné produkty. V § 63 odst. 3 vyhlášky č. 287/1999 Sb. ve znění novely vyhl. č. 441/2001 Sb. je stanoveno, že součástí vyšetřování masa a orgánů skotu starého 30 měsíců a více a masa a orgánů skotu starého 24 měsíců a více poraženého nutnou porážkou je vyšetřování na spongiformní encefalopatii skotu (BSE). V § 69 odst. 1 vyhlášky č. 287/1999 Sb. je ve znění vyhl. č. 441/2001 Sb. stanoveno, že náhrada nákladů spojených s výkonem prohlídky jatečních zvířat a masa činí, jde-li o skot starý 30 měsíců a více – 1 520,- Kč, skot starý 24 měsíců a více poražený nutnou porážkou – 1 500,- Kč. V § 69 odst. 4 je dále stanoveno, že „je-li prohlídka uvedená v odstavci 1 prováděna v jiné než stanovené pracovní době jatek, anebo – jde-li o jatky s malou kapacitou – v jiné než určené porážecí době, zvyšuje se náhrada nákladů spojených s jejím výkonem na dvojnásobek.“

Závěr: Dle veterinárního zákona tedy veškeré náklady spojené s výkonem prohlídky jatečních zvířat a masa (tzn. i náklady vyšetření skotu na BSE nově zavedené vyhláškou č. 441/2001 Sb. s účinností od 1.1.2002) hradí provozovatel jatek, nikoli dodavatel jatečního skotu. Výši náhrady nákladů hrazených za vyšetření skotu na BSE orgánům veterinární správy pak stanoví s účinností od 1.1.2002 vyhláška č. 287/1999 Sb., ve znění vyhl. č. 441/2001 Sb.

Charakteristika účastníka řízení

Český svaz zpracovatelů masa je dobrovolným sdružením fyzických a právnických osob podnikajících v oboru nákupu, zpracování a prodeje jatečních zvířat, masa a masných výrobků. Hlavním posláním ČSZM je ochrana zájmů členů - obchodníků s jatečními zvířaty, masem a masnými výrobky a zpracovatelů masa, zajišťování koordinace společných činností, zajišťování odborných služeb v oblasti obchodního a výrobního poradenství, výchovy dorostu a učňů, vydávání certifikátů o výrobcích členů, uplatňování zájmů členských subjektů ve vnitřním i vnějším ekonomickém prostředí. Svaz je občanským sdružením ve smyslu zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů, registrovaným u Ministerstva vnitra, a živnostenským společenstvem ve smyslu zákona č. 356/1999 Sb. (živnostenský zákon v platném znění) a zákona č. 301/1992 Sb., o Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

ČSZM má 114 členů (stav k 28.2.2002). Členem Svazu se může stát každá fyzická a právnická osoba podnikající v oboru nákupu, zpracování a prodeje jatečních zvířat, masa a masných výrobků, zejména ta, která podniká na základě živnostenského oprávnění v oboru řeznictví a uzenářství. Dále mohou být členy fyzické a právnické osoby podnikající v oborech, které se zpracováním a obchodem s jatečními zvířaty a masem souvisejí, jakož i nepodnikatelské subjekty, např. výzkumné ústavy, školy a učiliště. Členství ve Svazu vzniká na základě přijetí písemné přihlášky a zaplacení členského příspěvku. Mezi členy Svazu patří např. společnosti Procházka spol. s r. o., ZŘUD - Masokombinát Polička, a.s., Kostelecké

uzeniny a.s., Maso Planá, a.s., Hanácký masokombinát Olomouc, a.s., ZŘUD-MASOKOMBINÁT PÍSEK CZ, a.s. a další.

Převažujícími příjmy Svazu jsou členské příspěvky; celkové příjmy Svazu za rok 2001 činily 2 218 558,- Kč, z toho činily členské příspěvky 2 046 586,- Kč (viz str. 1243 – 1249 spisu). Výše členského příspěvku je určena tak, že schválený rozpočet Svazu je rozpočítán na jednotlivé členy Svazu podle výše jejich obratu za předcházející kalendářní rok (údaj o výši svého obratu mají členové povinnost na vyžádání sdělit sekretariátu Svazu). Výše členského příspěvku v roce 2001 byla stanovena členům ve výši 0,15 promile z každého 1 milionu tržeb (viz zápis z 1. jednání představenstva a dozorčí rady ČSZM ze dne 9.1.2002, str. 69 spisu). Každý člen ČSZM má právo účastnit se valné hromady, kde při hlasování obdrží jeden hlas, který se zvyšuje o další hlasy za každý jeden milion korun tržeb člena Svazu, za který je členem zaplacený členský příspěvek. Členové ČSZM, jimiž jsou výzkumné ústavy, školy a učiliště, obdrží za každého zaměstnance, za kterého zaplatily členský příspěvek, jeden hlas.

Dle čl. 8 bod 1. stanov ČSZM jsou členové povinni dodržovat stanovy, rozhodnutí a opatření valné hromady a představenstva ČSZM. Dle čl. 8 bod 3. stanov jsou členové Svazu povinni dbát rozhodnutí výkonných orgánů Svazu, opatření a dohod podniknutých v rámci činnosti Svazu a chránit zájem Svazu.

Dle čl. 5 bod 3. stanov ČSZM může být vyloučení člena Svazu provedeno mj., jestliže se proviní proti stanovám. Vyloučení se uskuteční na základě rozhodnutí valné hromady. Návrh na vyloučení člena předkládá valné hromadě představenstvo Svazu.

Orgány ČSZM jsou valná hromada, představenstvo a dozorčí rada. Nejvyšším orgánem ČSZM je valná hromada, na níž členové uplatňují svá práva řídit záležitosti Svazu a kontrolovat jeho činnost. Do působnosti valné hromady patří zejména volba členů představenstva a dozorčí rady Svazu (případně jejich odvolání), schválení stanov Svazu, jejich změn a doplňků, rozpuštění Svazu, schválení organizačního řádu, případně dalších směrnic, nezbytných pro činnost Svazu a jeho orgánů, konečné rozhodnutí o přijetí a vyloučení člena Svazu a schválení rozpočtu Svazu.

Představenstvo je dle stanov ČSZM statutárním orgánem Svazu, zastupuje Svaz vůči třetím osobám a před jinými orgány. Skládá se **ze 13 osob**, které volí a odvolává valná hromada z řad členů Svazu na období čtyř let. Představenstvo Svazu volí svého předsedu a místopředsedy. Předseda představenstva se stává zároveň předsedou ČSZM a řídí jednání představenstva a zajišťuje plnění jeho usnesení, organizuje a řídí běžnou činnost Svazu a je oprávněn jednat jménem Svazu ve všech záležitostech. Předseda jedná a podepisuje za představenstvo Svazu, v rozsahu své funkce může být plně zastupován některým z místopředsedů, kterému udělí příslušné oprávnění a pokyny, které musí být uvedeny v zápisu ze zasedání představenstva. Stejným způsobem může být pověřen kterýkoli člen představenstva (viz stanovy ČSZM, str. 30 spisu).

V rámci představenstva ČSZM mohou být ustanoveny pro jednotlivé odborné činnosti odborné sekce, jejichž členy mohou být i nečlenové představenstva. Takovými odbornými sekcemi jsou: sekce nákupu jatečních zvířat, která je zaměřena na připomínkování a doplňování legislativy (ať už stávající nebo nově navrhované) spojené s nákupem a porážkou jatečních zvířat, výrobní sekce, obchodní sekce, ekonomická sekce, sekce vzdělávací a kulturní apod. Předsedové těchto sekcí jsou zároveň místopředsedy představenstva.

Představenstvo se schází ke společnému jednání s dozorčí radou ČSZM – viz např. zápis ze společného jednání představenstva a dozorčí rady ze 7. listopadu 2001 (str. 75 spisu).

Výkonná činnost Svazu je zabezpečena výkonným útvarem podřízeným představenstvu – sekretariátem ČSZM. Ten mj. připravuje podklady pro jednání a rozhodování představenstva, valné hromady a pro jednání s vnějšími subjekty, sděluje informace a úkoly uložené

představenstvem členům Svazu, vede administrativu Svazu (a plní další úkoly podle pokynů představenstva).

Komunikace se členy ČSZM: Dle čl. 11 bodu 3. stanov budou informace týkající se činnosti Svazu – např. práce odborných sekcí, zápisy z valných hromad, připravované změny zákonů apod., přístupny všem členům v elektronických médiích s tím, že materiály v písemné podobě budou zasílány členům výjimečně na základě jejich vyžádání.

Tento článek stanov je realizován tak, že informace o činnosti Svazu (zejména pak zápisy z jednání valných hromad a společných jednání představenstva a dozorčí rady ČSZM) jsou zasílány všem členům Svazu, kteří mají elektronické připojení, prostřednictvím e-mailu, malým členům písemně.

Dozorčí rada Svazu má tři členy, volené a odvolávané valnou hromadou z řad členů Svazu. Členové dozorčí rady jsou voleni na čtyři roky, ze svého středu volí předsedu dozorčí rady. Členové dozorčí rady jsou oprávněni účastnit se jednání představenstva.

Na internetové adrese Českého svazu zpracovatelů masa **www.maso.cz** jsou zveřejňovány informace o činnosti Svazu, např. zápisy z jednání představenstva a dozorčí rady, aktuality Svazu a je zde i seznam členů představenstva a členů dozorčí rady. Dále jsou na uvedené internetové adrese zveřejněny zprávy z odborných sekcí. Prostřednictvím internetových stránek ČSZM jsou tak veřejnost (i členové ČSZM) seznamováni s obsahem zápisů z jednání představenstva a dozorčí rady. Je zde uveřejněno také Stanovisko ČSZM k realizaci vyhlášky č. 441/2001 Sb.

Zjištěné skutečnosti a důkazy

Podle sdělení Ministerstva zemědělství (dále také jen „Mzem“) byl návrh vyhlášky č. 441/2001 Sb., kterou se mění vyhláška č. 287/1999 Sb., o veterinárních požadavcích na živočišné produkty, zaslán v rámci meziresortního připomínkového řízení jako příloha dopisu 1. náměstka ministra datovaného dnem 8.10.2001 mj. Potravinářské komoře ČR (viz str. 1223 a násl. spisu). Tato komora dává jí zasílané materiály ke stanovisku vždy konkrétním členům, jichž se daná problematika týká. ČSZM je členem Potravinářské komory ČR. Podle sdělení účastníka řízení (viz str. 1238 spisu) obdržel ČSZM dne 11.10.2001 od Potravinářské komory ČR text návrhu vyhlášky – později vydané pod č. 441/2001 Sb. Téhož dne ji zaslal sekretariát ČSZM v elektronické podobě svým členům k připomínkám. Dne 15.10.2001 byly sekretariátem ČSZM odeslány připomínky zpět Potravinářské komoře ČR. Stanovisko k návrhu vyhl. č. 441/2001 Sb. zaslané Ministerstvu zemědělství Potravinářskou komorou ČR je totožné se stanoviskem vypracovaným ČSZM, je napsáno na hlavičkovém papíře ČSZM a podepsané: „Ing. Miroslav Šolc, zastupující předseda“ (str. 1225 spisu). Připomínky ČSZM „k čl. I. odst. 2“ návrhu této vyhlášky zní: **„Přenesení nákladů** (pozn. Úřad: rozumí se na provozovatele jatek) **za vyšetření skotu staršího 30 měsíců na BSE značně zvýší náklady spojené již v současné době s opatřeními kolem vyšetřování na BSE, s tříděním a likvidací SRM a náhradami za bezpečnou likvidaci SRM. Tímto opatřením dojde k dalšímu ekonomickému zatížení jatečních a zpracovatelských kapacit, za situace, kdy těmto podnikům chybí finanční prostředky na další rozvoj. Promítnutí těchto dalších nákladů do spotřebitelských cen není prakticky možné, neboť úroveň spotřebitelské poptávky tento prostor nevytváří a je otázkou, jestli navýšení těchto cen je spotřebitel schopen akceptovat. Domníváme se, že by mělo být stanoveno, že náklady ponese chovatel, ten totiž dodává zvíře, které je specificky znehodnoceno rizikem BSE (už jenom tím, že dodá zvíře starší 30 měsíců), není to tedy provozovatel jatek, kdo může za to, že zvíře je potenciálně rizikové.“**

Dne 31.10.2001 se uskutečnilo na Mzem připomínkové řízení k návrhu vyhl. č. 441/2001 Sb., jehož se zúčastnili dva členové Svazu, a to Miroslav Šefler za skupinu sanitárních jatek a

člen představenstva ČSZM Ing. Chadim (viz dopis Mzem a prezenční listina z připomínkového řízení – str. 1223 – 1234 spisu, a dále dotaz Úřadu adresovaný panu M. Šeflerovi a odpověď na něj – str. 1296 spisu).

Jak v době zpracování Připomínek ČSZM k návrhu vyhl. č. 441/2001 Sb., tak také v době připomínkového řízení na Mzem (31.10.2001) byl zastupujícím předsedou ČSZM Ing. Miroslav Šolc (dosavadní předseda ČSZM Doc. MVDr. Ladislav Steinhauser, CSc. odstoupil z funkce předsedy představenstva ČSZM - a tím i předsedy ČSZM – dne 12.9.2001 a opětovně byl zvolen až na 13. jednání představenstva a dozorčí rady ČSZM dne 4.12.2001; v době mezi svým odstoupením a opětovným zvolením byl nadále členem představenstva ČSZM).

V zápisu z 12. jednání představenstva a dozorčí rady ČSZM, které se konalo dne 7.11.2001 v Praze, jež řídil Ing. Miroslav Šolc, zastupující předseda ČSZM, je v části 2. pod písm. d/ uvedeno: „k návrhu vyhlášky Mzem ČR č. 287/1999 Sb. – o veter. požadavcích na živočišné produkty, připomínky členů byly zástupci ČSZM při vypořádání připomínek na Mzem ČR předány“ (str. 76 spisu).

Závěr: již tedy v období druhé poloviny roku 2001 – v procesu přípravy vyhlášky č. 441/2001 Sb., která byla členům ČSZM zaslána k seznámení a připomínkám, zaujal ČSZM postoj, že náhradu nákladů na vyšetření skotu na BSE dle připravované novely vyhlášky č. 287/1999 Sb. by měl nést dodavatel (tj. chovatel) a nikoli provozovatel jatek. Tento postoj byl členům ČSZM znám – viz bod 2. písm. d/ zápisu z 12. jednání představenstva a dozorčí rady ČSZM ze dne 7.11.2001, který byl rovněž rozeslán členům a uveřejněn na internetových stránkách ČSZM.

V roce 2002 se 1. jednání představenstva a dozorčí rady ČSZM konalo dne **9.1.2002** ve Větrném Jeníkově. V zápise z tohoto jednání je uveden bod 2. programu jednání označený jako: „Zprávy předsedů odborných sekcí.“ Pod tímto bodem je zpráva z nákupní sekce, v níž mj. Ing. Uttendorfský z pověření předsedy nákupní sekce Ing. Šolce shrnul dosavadní jednání o problematice BSE („Problematika platby nákladů na veterinární prohlídku dle vyhlášky 441/2001 Sb.“). V bodě 2.1. zápisu je uvedeno, že „v období od začátku roku proběhly konzultace k dané problematice v rozšířené nákupní sekci, s dodavateli a odběrateli. Výsledkem je, že dopad výše uvedené vyhlášky se rozloží mezi dodavatele, zpracovatele i odběratele.“ V bodě 2.2. je uvedeno, že „celkové průměrné náklady spojené s vyšetřením na BSE byly u rozhodujících zpracovatelů propočteny ve výši 2 180,- Kč. Metodiku kalkulace pro členy svazu předloží Ing. Bajer Bučovice do 15.1.2002.“ **V bodě 2.3.** je uvedeno, že **„Svaz svým členům doporučuje, aby tyto náklady nepromítali na své dodavatele v plné výši, ale pouze u krav ve výši 1 500,- Kč – tj. přímé náklady na vyšetření placené SVS (pozn. Úřad: Státní veterinární správě).“ V bodě 2.4.** se uvádí, že **„Svaz doporučuje, aby tato částka byla odečítána z faktur jako samostatná položka, která bude blíže specifikována na základě rozboru, který provede Ing. Boček – Kostelecké uzeniny do 15.1.2002.“ V bodě 2.5.** je pak uvedeno: **„doporučujeme, aby tyto náklady nebyly odečítány z ceny jatečního zvířete za 1 kg a nebyly tak dlouhodobě zkresleny statistické údaje o nákupu jatečních zvířat.“** Dále **v bodě 2.6. „Svaz doporučuje, aby u jatečních býků a jalovic stáří nad 30 měsíců byly náklady odečítány v plné výši, neboť jsou způsobeny chybami v evidenci nebo chovu tj. pouze chovatelem.“ V bodě 2.7.** je pak uvedeno, že **„komplexní vyjádření ČSZM k problematice bude k dispozici 14.1.2002 na internetové adrese www.maso.cz.“** (viz str. 67 – 69 spisu).

Zápis z tohoto jednání byl všem členům Svazu rozeslán prostřednictvím sekretariátu Svazu e-mailovou poštou, a to dne 14.1.2002 – kopie e-mailového rozdělovníku viz str. 67 – 72 spisu. Předmětný zápis i doklad o jeho odeslání členům ČSZM Úřad převzal při šetření

v sídle účastníka řízení dne 28.2.2002 (viz str. 17 – 19 spisu). K problematice náhrady nákladů na veterinární prohlídku dle vyhlášky č. 441/2001 Sb. vydal na základě závěrů z 1. jednání představenstva a dozorčí rady (ze dne 9.1.2002) ČSZM podrobné stanovisko pod názvem „**Stanovisko Českého svazu zpracovatelů masa k realizaci vyhlášky 441/2001 Sb.**“, které bylo uveřejněno na internetových stránkách ČSZM od 31.1.2002. Je v něm uvedeno: (citace)

„Český svaz zpracovatelů masa se problematikou vyhlášky Mzem ČR 441/2001 Sb., kterou se mění vyhláška č. 287/1999 Sb., zabýval na zasedání představenstva a dozorčí rady dne 9. ledna 2002 ve Větrném Jeníkově. Členové svazu nesouhlasí s promítáním nákladů spojených s nemocí BSE na podnikatelské subjekty. Vzniklou situaci doporučují svým členům řešit tímto způsobem:

1. Při konkrétních jednáních se svými odběrateli hovězího masa a dodavateli jatečního skotu vycházet ze zásady, že dopady vyhlášky se rozloží mezi celou vertikálu chovatel – spotřebitel.
2. Při konkretizaci vlastních nákladů na dopady na BSE do ekonomiky zpracovatele vzít v úvahu průměrný náklad 2180,- Kč/kus u jatečního skotu staršího 30 měsíců. Tato suma je průměrem velkých zpracovatelů sdružených v ČSZM a zahrnuje veterinární poplatky, mimořádné ztráty skladováním, manipulační náklady a další náklady související s režimem porážek kusů vyšetřovaných na BSE.
3. Při nákupu zvířat starších 30 měsíců postupovat podle těchto pravidel:
   a) U nákupu býků a jalovic starších 30 měsíců uplatnit odpočet z ceny v plné výši nákladů spojených s nemocí BSE.
   b) U nákupu krav starších 30 měsíců doporučuje Svaz uplatňovat na chovateli podíl na celkových nákladech ve výši 1500,- Kč/kus.
   c) Doporučená forma odpočtu je doplnění nákupního lístku o položku „srážky ostatní Kč 1500,-“.
4. Všechny případné změny a upřesnění týkající se způsobu odpočtu, daňových otázek apod. budou zveřejněny na www.maso.cz. (konec citace).

Toto Stanovisko Českého svazu zpracovatelů masa k realizaci vyhlášky č. 441/2001 Sb. (dále též „Stanovisko ČSZM“ nebo „Stanovisko“) **bylo členům Svazu rozesláno** stejným způsobem jako zápis z 1. jednání představenstva a dozorčí rady z 9.1.2002 prostřednictvím sekretariátu Svazu **e-mailovou poštou, a to dne 30.1.2002** (viz str. 56 – 57 spisu).

K textu tohoto Stanoviska Úřad konstatuje, že nepřesně uvádí obsah rozhodnutí ČSZM dle zápisu z jednání představenstva a dozorčí rady ČSZM ze dne 9.1.2002, neboť uvádí „členové svazu nesouhlasí…“, „vzniklou situaci doporučují svým členům řešit tímto způsobem…“, „u nákupu krav starších 30 měsíců doporučuje svaz…“, zatímco zápis z jednání představenstva a dozorčí rady ČSZM ze dne 9.1.2002 uvádí: „Svaz svým členům doporučuje, aby tyto náklady…“ (bod 2.3.), „Svaz doporučuje, aby tato částka byla odečítána…“ (bod 2.4.), „Svaz doporučuje, aby u jatečných býků a jalovic stáří nad 30 měsíců…“ (bod 2.6.).

7.2.2002 se ve Větrném Jeníkově konalo 2. jednání představenstva a dozorčí rady ČSZM. V zápise z tohoto jednání je obsažen bod 2. programu jednání nazvaný: „Zprávy předsedů odborných sekcí.“ Za nákupní sekci vystoupil Ing. Uttendorfský v zastoupení Ing. Šolce. Hovořil k 6 bodům – bod 3. je nazván „Úhrada nákladů na vyšetření na BSE.“ V zápise je k bodu 3. uvedeno: „Členové (pozn. Úřad: tzn. členové nákupní sekce) provedli vyhodnocení stavu a aplikovaných forem řešení úhrady nákladů spojených s BSE. Konstatovali, že členové Svazu nepostupují jednotně dle doporučení stanoviska ČSZM k realizaci vyhlášky

č. 441/2001 Sb. Nejednotnost je ovlivněna zejména stavem trhu nabídky jatečního skotu a individuelními zájmy každého zpracovatele.“ V dalším textu zápisu se uvádí, že představenstvo projednalo vyjádření sekce k problematice SRM a vyšetření BSE a doporučuje, aby vyšetření na BSE bylo i nadále přeúčtováváno na dodavatele. Mj. se v uvedeném bodě zápisu uvádí, že řada podniků však řeší zvýšené náklady na vyšetření BSE promítnutím do nákupních cen jatečních zvířat (viz zápis ad 3. a 4. str. 60 spisu). Po odreferování 6 bodů členem nákupní sekce pokračuje tento zápis z jednání představenstva a dozorčí rady ČSZM textem: „Po jednání představenstva byly dále doplněny tyto závěry: 1) **Doporučení ČSZM k platbě veterinárních poplatků je nadále v platnosti**“ (konec citace).

Výpovědi svědků

Úřad v rámci správního řízení vyslechl 5 svědků – čtyři zpracovatele masa - členy ČSZM, a jednoho dodavatele skotu, který dodává jateční zvířata provozovateli jatek - členovi Svazu.

Jako svědek byl vyslechnut Ing. Zdeněk Antoň, jednatel firmy Jatky Třebíč fa Antoň, spol. s r. o. Tato společnost ve svém předchozím písemném vyjádření (viz str. 393 spisu), jímž zaslala také Úřadu faktury týkající se nákupu jatečního skotu v roce 2002, uvedla, že pokud se týká jatečního skotu, u nějž je třeba v souladu s veterinárními předpisy zajistit vyšetření na BSE, vychází ze stanoviska, že dodavatel výše uvedených kategorií jatečních zvířat má za povinnost dodat na porážku zdravý kus a spolu s ním všechny doklady a potvrzení o zdravotním stavu zvířete. Mezi ně dle jejich názoru je nutno počítat i doklad, že zvíře netrpí BSE. Náklady spojené s vyšetřením na BSE se netýkají přímo zpracovatele jatečních zvířat a proto je tedy společnost odečítá z celkové ceny jatečního zvířete. „Jedná se pouze o přímé náklady tj. 1 500,- Kč za jedno provedené vyšetření.“ Dále společnost uvedla, že volila v zájmu průkaznosti tuto cestu a nikoli možnost o výše uvedené částky snížit nákupní ceny. V závěru společnost uvedla (cit.): „Platíme tedy za dobytek cenu obvyklou následně o přímé náklady poníženou.“

Svědek Ing. Antoň uvedl, že důvodem, proč se rozhodli odečítat na faktuře svým dodavatelům právě částku 1 500, Kč/kus skotu (a nikoli jinou výši), je, že se skutečně jedná o přímý náklad, který svou činností nezpůsobili a který je jim fakturován SVS. Tento odpočet uplatňuje od 1.1.2002. K dotazu Úřadu, z jakého důvodu se nepokusili vyjednat s dodavateli nižší nákupní cenu za jednotku jatečního skotu, uvedl, že tento způsob (pozn. Úřad: přenesení nákladů na vyšetření BSE na dodavatele) jim připadal čitelnější a spravedlivější. Zvýšení jejich prodejních cen (o uvedené náklady) pak nebylo možno provést, neboť tyto prokazatelně klesly a to nejen jejich, jednalo se o obecný trend. Svědek dále uvedl, že ho nezajímalo, jak v takových případech nákupu jatečního skotu postupují jiní členové ČSZM, popř. jiní konkurenti. K dotazu, kdy a v jakých orgánech ČSZM, případně s jakým výsledkem se jednalo o problému zvýšených nákladů na vyšetření na BSE (kdy vyhl. č. 441/2001 Sb. byla připravována v průběhu roku 2001), uvedl, že tuto problematiku v průběhu roku 2001 konzultoval s obchodními partnery z oboru, „neboť toto zvýšení nákladů, o němž bylo již v roce 2001 známo, že k němu dojde, je velmi citelné.“ (Pozn. Úřad: Společnost Jatky Třebíč fa Antoň, spol. s r. o. není členem představenstva, dozorčí rady, ani nákupní sekce ČSZM.). Protokol o výslechu svědka viz str. 1107 – 1109 spisu.

Svědek JUDr. Milan Kučeřík, jednatel společnosti Jatka Kroměříž, spol. s r. o.: Tato společnost ve svém předchozím písemném vyjádření uvedla, že z nákladů na vyšetření na BSE přefakturovává dodavateli pouze přímé náklady, tj. 1 500,- Kč/kus skotu. Dále uvedla, že situaci bylo možno řešit buď ponížením nákupní ceny o náklady spojené s vyšetřením, či

přefakturací (tzn. na dodavatele) a dále (cit.): „naši dodavatelé sami požadovali přefakturaci“ (písemné vyjádření viz str. 947 a násl. spisu).

K dotazu Úřadu, z jakého důvodu se rozhodl odečítat na faktuře dodavateli právě částku ve výši 1 500,- Kč/kus skotu, svědek uvedl, že se jedná o cenu, kterou společnost platí SVS. Odběratelé (jde o dlouhodobé odběratelsko-dodavatelské vztahy) nebyli ochotni akceptovat zvýšení cen, které by alespoň částečně pokryly zvýšené náklady spojené s vyšetřením na BSE. Zopakoval, že byly dvě možnosti: buď snížit nákupní cenu, nebo přefakturovat tímto způsobem částku dodavateli. „Dodavatelům vyhovoval tento druhý způsob, tedy přefakturování.“ Tento postup uplatňuje od počátku ledna 2002. K dotazu, zda měl informaci, jak postupují jiní členové Svazu, případně další konkurenti, uvedl, že informaci neměl - vyhláška vyšla ve Sbírce zákonů až 31.12.2001; uvedl (cit): „do té doby jsem neměl přesné informace o tom, jakým způsobem bude vyšetření na BSE od 1.1.2002 hrazeno“. Protokol o výslechu svědka viz str. 1113 - 1115 spisu. (Pozn. Úřad: Společnost Jatka Kroměříž, spol. s r. o. není členem představenstva, dozorčí rady, ani nákupní sekce ČSZM.)

Svědek Zdeněk Kubínek, vedoucí nákupu společnosti Procházka spol. s r.o.: tato společnost ve svém předchozím vyjádření uvedla, že náklady na vyšetření skotu na BSE nepřenáší k tíži dodavatelů. V kopiích faktur poskytnutých Úřadu však byla uvedena položka „srážky ostatní“ v částce 1 500,- Kč za kus skotu (viz str. 1044 a násl. spisu). K dotazu Úřadu, co tato položka znamená a za co je uplatňována, svědek uvedl, že jde o vícenáklady vyčíslené technologem společnosti spojené např. se zatříděním a vychlazením skotu staršího 30 měsíců, který je vyšetřován na BSE s tím, že kalkulaci zašle Úřadu. Tato kalkulace byla Úřadu dodána – viz str. 1122 spisu. Úřad konstatuje, že souhrn položek rozepsaných v kalkulaci vícenákladů předložený Úřadu představuje 1 600,- Kč (přitom srážky na faktuře činí 1 500,- Kč/kus). Dále svědek uvedl, že nižší nákupní ceny za jednotku jatečního skotu od dodavatelů nemohli vyjednat; vzhledem k nutnosti zabezpečení stabilních vysokých dodávek bylo nutno akceptovat ceny dodavatelů z důvodu tehdejšího akutního nedostatku hovězího masa (krav). Dále uvedl, že má od svého nákupčího živého dobytka informace o tom, „že někteří zpracovatelé masa kompenzují své náklady vzniklé od 1.1.2002 ve spojitosti s vyšetřením skotu na BSE podobným způsobem, jako naše společnost.“ Svědek rovněž uvedl, že pokud je mu známo, Stanovisko ČSZM k realizaci vyhlášky č. 441/2001 Sb. neobdrželi (protokol o výslechu svědka viz str. 1116 – 1119 spisu). K tomu Úřad konstatuje, že společnost Procházka spol. s r.o. je na rozdělovníku e-mailového zaslání jak zápisu z představenstva a dozorčí rady ČSZM ze dne 9.1.2002, tak i na rozdělovníku e-mailového zaslání předmětného Stanoviska (viz str. 57 a 71 spisu). Společnost Procházka spol. s r.o. je zastoupena v představenstvu ČSZM (pan Arno Fišera).

Svědek Ing. Emil Kasper, předseda představenstva a výkonný ředitel společnosti Maso Planá, a.s.: tato společnost v předchozím písemném vyjádření (str. 863 a násl. spisu) uvedla Úřadu, že při vykupování skotu vychází ze smluvního ujednání o dodacích podmínkách platných od 1.1.2002, kde v bodě 3 je uvedeno, že u skotu staršího 30 měsíců budou provedeny „ostatní srážky“ představující zvýšené náklady na porážku a zpracování masa ve výši 1 500,- Kč za kus (obdobně v bodě 6 sanitní porážka). K dotazu Úřadu, co jsou tyto zvýšené náklady, svědek uvedl, že je to část nákladů, které vznikají při porážce skotu „konkrétně částka 1 500,- Kč představuje standardní rozúčtování vyšetření na BSE (dle vyhlášky č. 441/2001 Sb.).“ Uvedl, že celkové náklady společnosti spojené s vyšetřením skotu na BSE jsou vyšší – cca o dalších 600,- Kč/kus (Pozn. Úřad: celkově se tedy pohybují zhruba kolem 2 100,- Kč/kus jatečního skotu vyšetřovaného na BSE). Dále uvedl, že tento postup uplatňuje pouze jeden z jejich dvou závodů ve skupině (Masna Studená neuplatňuje rozúčtování nákladů 1 500,- Kč/kus svým dodavatelům, neboť potřeba hovězího masa

/kravského/ je v tomto závodě větší). S dodavateli, s nimiž mají uzavřenu písemnou smlouvu, mají přeúčtování částky 1 500,- Kč uvedeno buď v dodatku, anebo již přímo ve smlouvách uzavíraných v roce 2002; ostatní dodavatelé byli o přenesení nákladů informováni při přijímání objednávky – je to uvedeno na nákupním lístku spol. Maso Planá, a.s. K dotazu, jak reagovali dodavatelé na tuto skutečnost, uvedl: „vzali stav na vědomí.“ Uvedl rovněž, že zvažovali promítnutí nákladů do prodejních cen výrobků, což ale je složité a možné až v delším časovém sledu. Svědek dále uvedl, že na představenstvu ČSZM probíhalo o řešení nákladů vzniklých v souvislosti s vyhláškou č. 441/2001 Sb. jednání a je mu známo, že zhruba polovina členů sdružení tvrdila, že budou postupovat obdobně jako Maso Planá. Stanovisko ČSZM obdrželi e-mailem (viz str. 1130 až 1133 spisu). Maso Planá, a.s. je zastoupena v představenstvu ČSZM a v sekci nákupu jatečních zvířat ČSZM.

Svědek Vladimír Zavřel, ředitel firmy ZENAP Trading, s.r.o., dodavatel obchodující s jatečním skotem uvedl, že nakupuje jateční skot od chovatelů z celé Moravy – jak malých, tak i velkých. Je dodavatelem skotu pro Jatka Kroměříž, spol. s r. o. (dále jen „Jatka Kroměříž“), nikomu jinému nedodává. Dále uvedl, že za leden a únor 2002 mu tento jeho odběratel jatečního skotu, přeúčtovával náklady na vyšetření na BSE ve výši 1 500,- Kč/ks u veškerého dobytka staršího 30 měsíců. Tuto skutečnost konzultoval se svými dodavateli – chovateli skotu a pokud souhlasili, tak jim tento náklad přeúčtoval. Uvedl: „Souhlasili všichni, buď hned, nebo po určitém čase, který si vzali na rozmyšlenou.“ Podle jeho názoru postupovaly „s přeúčtováním nákladů na vyšetření BSE obdobně i jiné masokombináty.“ K dotazu Úřadu, jakým způsobem mu bylo oznámeno, že Jatka Kroměříž budou po svých dodavatelích požadovat náklady na vyšetření na BSE ve výši 1 500,- Kč, uvedl, že mu to začátkem ledna 2002 ústně oznámil jednatel této společnosti JUDr. Kučeřík s tím, že tak činí vůči všem dodavatelům jatečního skotu. Zdůvodnil mu to tím, že, pokud by tyto náklady nesla společnost Jatka Kroměříž, její výrobky by se staly neschopnými konkurence. Uvedl rovněž, že zhruba od března již přeúčtování není uplatňováno, oficiální důvod nezná, domnívá se, že větší poptávka po hovězím mase ve spojení s dočasným nižším stavem skotu dovolila Jatkám Kroměříž promítnout zvýšené náklady na vyšetření na BSE do svých prodejních cen.Protokol o výslechu svědka viz str. 1134 – 1136 spisu.

Hodnocení výpovědí svědků

Z výpovědí svědků – provozovatelů jatek a zpracovatelů masa a kopií jejich faktur zaslaných Úřadu v průběhu správního řízení vyplývá, že se shodně rozhodli odečítat svým dodavatelům jatečního skotu částku ve výši 1 500,- Kč/kus, a to již od počátku ledna 2002. Všichni svědkové rovněž uvedli, že jejich skutečné náklady spojené s manipulací skotu vyšetřovaného na BSE a úhradou vyšetření jsou však vyšší. K důvodům, proč přenášejí na dodavatele částku ve výši 1 500,-, poukazovali na to, že jde o přímý náklad na vyšetření BSE hrazený SVS. K tomu Úřad konstatuje, že z vyhlášky č. 287/1999 Sb. ve znění novely vyhl. č. 441/2001 Sb. vyplývá, že náklady hrazené SVS činí 1 520,- Kč u skotu starého 30 měsíců a více, v případě nutné porážky skotu starého 24 měsíců a více jde o částku 1 500,- Kč. Podle § 69 odst. 4 je-li prohlídka prováděna v jiné než stanovené pracovní době jatek, anebo, jde-li o jatky s malou kapacitou - v jiné než určené porážecí době, zvyšuje se náhrada nákladů spojených s jejím výkonem na dvojnásobek. Náklady stanovené citovanou vyhláškou, které má provozovatel jatek hradit SVS, nejsou tedy stanoveny v jednotné výši 1 500,- Kč/kus, jakou někteří členové ČSZM shodně přeúčtovávali na dodavatele skotu; také nelze hovořit o tom, že by všechny kusy, které potřebovaly vyšetření na BSE, byly poraženy nutnou porážkou, aby byla vysvětlitelná shodnost přeúčtování částky ve výši 1 500,- Kč/kus, která se dle vyhlášky hradí v těchto případech.

Svědek Ing. Antoň vyjádřil k úhradě nákladů na BSE shodný postoj, jaký zaujal v rámci připomínek k návrhu vyhlášky č. 441/2001 Sb. Svaz, což dokresluje, že ohledně postoje Svazu k návrhu této vyhlášky existoval v rámci členské základny široký konsensus.

Svědek Zavřel na rozdíl od tvrzení představitele Jatek Kroměříž (svého odběratele) prakticky vypověděl, že jako dodavatel (a podobně i jiní dodavatelé) byl vlastně vystaven požadavku Jatek Kroměříž na přeúčtování. Změna odběratele byla spíš teoretická, neboť takto postupovali i další provozovatelé jatek. Nepotvrdil tvrzení představitele Jatek Kroměříž, že by jako dodavatel „sám požadoval přefakturování." Obdobně svědek Ing. Kasper (Maso Planá) uvedl, že dodavatelé „vzali tento stav na vědomí."

Z výpovědi některých svědků také vyplývá, že věděli o dopadu připravované vyhlášky do jejich nákladů a také o tom, že se tímto problémem ČSZM zabýval. Rovněž vyplynulo, že tam, kde provozovatelé jatek v určitém období pociťovali nedostatek skotu určité kategorie ve vztahu ke své poptávce, měli horší vyjednávací pozici s dodavateli v přenesení nákladů.

Část svědků potvrdila, že Stanovisko ČSZM dostali e-mailem.

Jednání s účastníkem řízení

Dne 19.4.2002 proběhlo jednání s účastníkem řízení (viz str. 1141 až 1144 spisu). Jednání se za účastníka řízení zúčastnil předseda představenstva ČSZM Doc. MVDr. Ladislav Steinhauser, CSc. a právní zástupce účastníka řízení. K dotazu Úřadu, z jakého důvodu vydal ČSZM Stanovisko k realizaci vyhlášky č. 441/2001 Sb. a jakým způsobem byly vykalkulovány náklady spojené s vyšetřením na BSE v tomto stanovisku ČSZM, uvedl: „Aby nedošlo k pokřivení nákupních cen jatečních zvířat nejednotnou metodikou nákupu. Díky dotazům členů Svazu měl tento informace o tom, že členové Svazu neví, jak mají při uplatňování těchto nákladů postupovat." Uvedl, že částka 2 180,- Kč uvedená ve Stanovisku ČSZM je hrubým odhadem na základě informací několika podniků, které byly ochotny tyto informace poskytnout (kdy cena za vyšetření na BSE se dle dalších vlivů pohybuje v rozmezí od 1 520,- do 3 040,- Kč). Dále uvedl, že většina členů ČSZM zahrnula náklady na BSE do nákupních cen. Zmínil, že v té době probíhala jednání s EU o dotaci na vyšetření na BSE, takže bylo nutné zajistit metodiku pro případné rozdělování této dotace (transparentnost, tj. kdo hradil náhrady vyšetření BSE pro případ poskytnutí dotací EU – „které bude nutno vrátit zemědělcům – tomu, kdo vyšetření zaplatil"). Vzhledem k tomu, že tuto činnost měl vyvinout stát, což neučinil, snažil se Svaz suplovat stát a provést určitou metodiku sám.

K dotazu Úřadu (cit.): „Vyhláška č. 411/2001 Sb. byla připravována v průběhu roku 2001, jednalo se o tomto problému zvýšených nákladů za vyšetření na BSE v rámci ČSZM, kdy, v jakých orgánech a s jakým výsledkem?", svědek odpověděl: „Do konce roku 2001 probíhala (a stále probíhají) jednání o státní úhradě nákladů na vyšetření na BSE. Do přijetí vyhlášky nebylo jasně zřejmé, najdou-li se ve státním rozpočtu nebo v dotačních titulech UE prostředky."

Ke stanovisku ČSZM účastník řízení uvedl, že „jde o doporučení pro členy, které je metodickým pokynem, neboť Mzem se touto záležitostí, tj. provedením vyhlášky č. 441/2001 Sb., dosud nezaobíralo." Dále uvedl, že ze stanov ČSZM nevyplývá pro členy povinnost dodržovat stanoviska Svazu. Závěrem sdělil, že „pokud jde o zahájené správní řízení čj. S46/02, není pravdou, co se píše v důvodech zahájeného řízení, že by Svaz doporučil svým členům přenést náklady spojené s povinným vyšetřením jatečního skotu na BSE na dodavatele tohoto skotu a stanovil způsob plného a částečného přenesení těchto nákladů. Svaz vydal, jak je již shora uvedeno, metodický pokyn, který dle jeho zjištění vzalo v úvahu pouze minimum členů Svazu – výraz „v úvahu" znamená, že uvažuje asi 3 až 5 členů vzít tuto

metodiku v potaz při svých odběratelsko-dodavatelských vztazích, zbývající část členů Svazu se touto metodikou neřídí…“ Protokol str. 1141 – 1145 spisu.

Při dalším jednání s účastníkem řízení dne 9.5.2002 na dotaz Úřadu (cit.): „Dle vyjádření Ministerstva zemědělství zaslal tento orgán návrh novely vyhlášky č. 287/1999 Sb. (obsahující ustanovení týkající se vyšetření na BSE, vč. náhrady nákladů) Potravinářské komoře ČR. Členem této komory je i ČSZM. Připomínky obdrželo Mzem od Potravinářské komory, tyto byly zpracovány ČSZM – viz příloha dopisu Mzem ze dne 29.4.2002. Uveďte, kdo se v rámci ČSZM novelou vyhlášky zabýval, a) který orgán, b) kteří členové byli obesláni se žádostí o připomínky v říjnu roku 2001“, účastník řízení uvedl: obvyklý metodický postup je ten, že návrhem se profesně zabývá vždy nejbližší sekce, která toto má na starosti, v daném případě by to byla nákupní sekce. Vždy je takový návrh rovnou elektronicky rozesílán všem členům. Dále uvedl: „První reakce na celou novelu vyhlášky v našem oboru byla, že je tak absurdní, že nikdo nevěřil, že projde. Až poté, co nabyla účinnosti předmětná novela, jsem se vyjádřil jako předseda ČSZM již ve Stanovisku ČSZM, které má Úřad k dispozici.“ Ad b) uvedl: „Návrh novely byl rozeslán všem členům ČSZM, kteří mají elektronické připojení, neprodleně e-mailem. Zcela malým členům – tj. fyzickým osobám, kterých je velmi málo, zaslán nebyl (nemají e-mailové připojení).“ (Pozn. Úřad: viz též písemné vyjádření právního zástupce účastníka řízení, str. 1238 spisu.)

K dotazu Úřadu, který člen ČSZM se dle předložené prezenční listiny (přiložené Mzem k jeho vyjádření, str. 1228 spisu) zúčastnil připomínkového řízení k návrhu novely vyhlášky č. 287/1999 Sb. - později vydané pod č. 441/2001 Sb., účastník řízení uvedl, že „za ČSZM není na prezenční listině přítomný ani jeden člen, který se mohl k této vyhlášce vyjádřit.“ Účastník řízení dále uvedl: „Náklady na vyšetření na BSE nejsou v žádném případě pouze ve výši 1 520,- Kč nebo 3 040,- Kč, jak je uvedeno ve vyhlášce č. 441/2001 Sb., ale skládají se z mnoha dalších položek. Při jednání s Mzem vyplynulo, že náklady na BSE by mohly být řešeny pouhým zvýšením ceny masa (přenesením na zákazníka – odběratele) o cca 6,- Kč. Tato kalkulace však nebrala v úvahu ani zvýšené náklady na vyšetření BSE na 3 040,- Kč, které vyžadovala státní laboratoř (Jihlava). Všechny podniky si každý sám snažil v lednu promítnout tyto náklady do prodejních cen masa. Dospěly k závěru, že se do zvýšení o 6,- Kč/kg nemohou vejít a odhad Mzem je nereálný. Z toho důvodu několik (zástupci 6 podniků) bylo ochotno uvést svoje náklady tak, abychom získali alespoň nějakou přibližnou, průměrnou cenu, co zavedení vyhlášky č. 441/2001 Sb. vlastně v praxi znamená. Při uvedení částky 1 500,- v našem Stanovisku se vycházelo z předpokladu, že celkové náklady spojené s vyšetřením BSE se rozdělí rozhodnutím každého subjektu mezi dodavatele a odběratele. V zásadě se tedy jedná o princip, **že dodavatel zodpovídá za zdravotní nezávadnost výrobku (jatečního zvířete) a hradí náklady na nutné vyšetření**. Zpracovatel naopak uhradí veškeré náklady vyplývající z povinnosti zabezpečit vyhlášku 441/2001 Sb. (jde o řadu povinností – skladování, manipulace, porážení mimo pracovní dobu apod.).“

Na dotaz Úřadu, zda ČSZM, nežli rozeslal členům své Stanovisko, konzultoval tento návrh nákupní sekce se členy ČSZM, účastník řízení uvedl: „Toto Stanovisko bylo (bohužel) zasláno pozdě, kdy již každý podnikatelský subjekt musel od 1.1.2002 svoji situaci řešit. Nebyl čas to se členy předem konzultovat. Šlo o stanovisko Ing. Šolce a moje.“

Závěrem účastník řízení poukázal na to, že se již připravuje další novela vyhlášky č. 287/1999 Sb., jejíž návrh Svaz obdržel z Mzem a která „respektuje názor a metodiku obsaženou ve Stanovisku ČSZM“ (kopii návrhu předložil Úřadu). Uvedl: „Dnes jsme rádi, že zemědělci již chápou (a také to v praxi provádějí), že náklady na vyšetření na BSE musí hradit oni, protože jedině oni, jako producenti, musí garantovat zdravotní nezávadnost svých produktů – jatečních zvířat. Pokud se týká Stanoviska ČSZM, které je podepsáno Ing. Šolcem a MVDr. Steinhauserem, jde o stanovisko, které mělo vyvrátit nejasnosti kolem vyhlášky

č. 441/2001 Sb.“ dále uvedl: „Znovu podotýkáme, že stanovisko, které uveřejnil na internetové stránce Svazu Ing. Šolc a MVDr. Steinhauser dne 30.1.2002, bylo bohužel členy Svazu nerespektováno – dva důvody, pro které členové Svazu toto stanovisko nerespektují jsou: a) bylo vydáno pozdě, b) každý člen Svazu tuto otázku řeší podle svých možností.“

Hodnocení vyjádření účastníka řízení

K vyjádření účastníka řízení, že většina členů Svazu zahrnula náklady na vyšetření na BSE do snížených nákupních cen, Úřad konstatuje, že z provedených šetření a výslechů svědků vyplynulo, že jen zcela ojediněle provozovatel jatek vyjednal nižší nákupní cenu za jednotku masa s dodavatelem – viz výpovědi svědků a vyhodnocení oslovených provozovatelů jatek v části odůvodnění nadepsané „dopady rozhodnutí ČSZM na relevantní trh.“

Pokud jde o zmíněný důvod rozhodnutí ČSZM doporučit přenesení nákladů spojených s vyšetřením na BSE na dodavatele, a to „transparentnost“ hrazení nákladů na vyšetření na BSE z důvodu možné dotace z fondů EU (k vrácení vynaložených prostředků), vyžádal Úřad stanovisko Mzem. Dle sdělení Ministerstva zemědělství ze dne 25.4.2002 (str. 1212 spisu) ČR požádala již v polovině roku 2001 EU o poskytnutí finančního příspěvku na monitoring BSE v rozsahu, ve kterém EU podporuje laboratorní vyšetřování skotu na BSE v jednotlivých členských státech. V současné době bude v rámci Národního operačního programu PHARE 2002 uhrazeno ČR cca 340 000 diagnostických setů pro vyšetření na BSE na období dvou let. Současně se zahájením tohoto programu (předpoklad 3. čtvrtletí 2002) bude na dané období přiměřeně snížena paušální částka na náhradu nákladů spojených s výkonem prohlídky jatečních zvířat a masa dle § 63 a § 69 vyhl. č. 287/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů a toto snížení bude provedeno pomocí novely vyhlášky. V současné době probíhá připomínkové řízení k novele, v němž Mzem navrhuje snížit současně platné paušální částky o 150,- Kč. Po zahájení programu PHARE je reálné další snížení.

Z uvedeného vyplývá, že v žádném případě se tato dotace z fondů EU nemůže projevit vrácením částek soutěžitelům, kteří je vynaložili, nýbrž dojde ke snížení celkových nákladů orgánů SVS na tuto činnost, což se do budoucna projeví snížením paušálních částek nákladů vyšetření na BSE, které dle veterinárního zákona hradí provozovatel jatek.

K argumentům účastníka řízení, že Stanovisko ČSZM je pouze doporučením pro členy Svazu a ze stanov ČSZM nevyplývá závaznost stanovisek Svazu pro jeho členy, odkazuje Úřad na výše citované znění článku 8 bod 1. a 3. stanov (členové Svazu jsou povinni dodržovat stanovy, rozhodnutí a opatření valné hromady a představenstva a dále dbát rozhodnutí výkonných orgánů Svazu, opatření a dohod podniknutých v rámci činnosti Svazu…). Podle čl. 5 bod 3. stanov může být provedeno vyloučení člena Svazu, mj. jestliže se proviní proti stanovám.
Dále Úřad odkazuje též na zápis z jednání představenstva a dozorčí rady ČSZM ze 7.2.2002, v němž je uvedeno: „Doporučení ČSZM k platbě veterinárních poplatků je nadále v platnosti“ (str. 61 spisu). Z uvedeného vyplývá, že členové Svazu nepochybně mohli toto „doporučení“ obsažené ve stanovisku ČSZM za závazné považovat. Skutečnost, zda rozhodnutí, přijaté na společném jednání představenstva a dozorčí rady ČSZM dne 9.1.2002, doporučit členům Svazu přenesení nákladů na vyšetření na BSE, je pro členy ČSZM závazné či nikoli, však nemá pro naplnění skutkové podstaty § 3 odst. 1 zákona význam; porušení zákona představují i doporučení sdružení soutěžitelů - adresovaná členům, která nejsou dle interních předpisů sdružení pro členy závazná, pokud ovlivňují hospodářskou soutěž.

K informaci účastníka řízení, že každý člen řeší zmíněné náklady dle svých možností a že Stanovisko ČSZM respektoval jen zcela malý počet členů (3 až 5), kdy současně také uvedl, že zemědělci chápou, že musejí hradit náklady BSE a „**také to provádějí**“, Úřad konstatuje, že z uvedeného rovněž vyplývá, že postup doporučený Svazem je na trhu realizován.

Dále Úřad ověřil, kdo z členů ČSZM se zúčastnil připomínkového řízení k návrhu vyhl. č. 441/2001 Sb., které se konalo u Mzem dne 31.10.2001 (viz prezenční listina). Bylo zjištěno, že připomínkového řízení se účastnil člen ČSZM – Jatky Horažďovice (pan Šefler). Ten sdělil, že byl telefonicky požádán členem představenstva ČSZM Ing. Šebestou, aby se tohoto jednání účastnil a obhajoval požadavky sanitních jatek. Jednání se zúčastnil ještě za představenstvo ČSZM Ing. Chadim. Dále uvedl, že tomuto jednání ještě předcházelo jednání u náměstka Mzem, na kterém předali argumenty k vyhlášce a stanoviska ČSZM a Potravinářské komory ČR (viz str. 1296 spisu). Tato informace dokresluje zjištění Úřadu, že členové Svazu měli povědomost o návrhu předmětné vyhlášky (která jim byla zaslána k připomínkám e-mailem) i o dopadech, které znamenala pro jejich náklady. Svaz se prostřednictvím svých členů účastnil opakovaných jednání k návrhu vyhlášky, zpracoval k ní své připomínky, v nichž vyjádřil svůj základní postoj a to, **že náklady na vyšetření skotu na BSE by měl platit dodavatel.** Tyto skutečnosti jsou patrné také ze zápisu z jednání představenstva a dozorčí rady ze dne 7.11.2001 (viz výše). Informace o těchto aktivitách Svazu byla členům zprostředkována mj. i cestou rozesílání zápisu z jednání představenstva a jeho uveřejnění na internetových stránkách. Postoj ČSZM k nákladům na BSE byl tak členské základně znám.

K tvrzení účastníka řízení, že Stanovisko k realizaci vyhlášky č. 441/2001 Sb., rozeslané členům ČSZM a uveřejněné na internetových stránkách Svazu dne 30.1.2002 bylo pouze stanoviskem Ing. Šolce a MVDr. Steinhausera (viz str. 1276 a 1277 spisu), Úřad uvádí, že toto Stanovisko vychází z obsahu zápisu z jednání představenstva a dozorčí rady ČSZM dne 9.1.2002, ve kterém je mj. obsažen i odkaz na toto budoucí vyjádření ČSZM k dané problematice. Z tohoto Stanoviska je zcela zřejmé, že je Stanoviskem Svazu, viz též nadpis „Stanovisko Českého svazu zpracovatelů masa k realizaci vyhlášky č. 441/2001 Sb.“, dále znění úvodního odstavce - „Český svaz zpracovatelů masa se problematikou vyhlášky Mze ČR 441/2001 Sb., kterou se mění vyhláška č. 287/1999 Sb., zabýval na zasedání představenstva a dozorčí rady dne 9. ledna ve Větrném Jeníkově.“ Rovněž skutečnost, že pod Stanoviskem jsou uvedena jména Ing. Šolce a MVDr. Steinhausera s uvedením jejich funkcí ve Svazu („předseda nákupní sekce ČSZM“ a „předseda představenstva ČSZM“), dokládá, že je úkonem Svazu.

Z vyjádření předsedy nákupní sekce – viz str. 1219 a 1272 spisu, vyplývá, že problematikou úhrady nákladů na vyšetření na BSE se zabývala nákupní sekce od doby platnosti vyhlášky č. 441/2001 Sb. a metodiku k problematice nákladů přijala některý den před jednáním představenstva a dozorčí rady ČSZM konaným 9.1.2002. Své návrhy sekce nekonzultovala se členy Svazu, metodiku předložila k diskusi představenstvu ČSZM a představenstvo ji projednalo dne 9.1.2002. Z toho vyplývá, že odborná sekce představenstva se zabývala otázkou řešení náhrady nákladů BSE už od počátku ledna 2002 (od účinnosti cit. vyhlášky).

Následně bylo na dalším jednání představenstva a dozorčí rady rozhodnuto, že tato „metodika“ tj. doporučení ČSZM je nadále v platnosti (viz zápis z jednání 7.2.2002).

Úřad dále konstatuje, že návrh další novely vyhl. č. 287/1999 Sb. není v souladu se Stanoviskem ČSZM, jak účastník řízení uvedl. V návrhu dochází pouze ke snížení částek na vyšetření na BSE a odstraňuje se možnost zvýšení těchto částek na dvojnásobek, která dosud platí dle § 69 odst. 4 prováděcí vyhlášky k veterinárnímu zákonu. Skutečnost, že náklady na vyšetření na BSE hradí provozovatel jatek, zůstává nadále v platnosti a tato zákonná úprava ani nemůže být předmětnou novelou vyhlášky dotčena.

Závěr

Úřad konstatuje, že zjištěné skutečnosti prokazují, že ČSZM zamýšlel upravit jednotně postup svých členů při sjednávání nákupních podmínek jatečního skotu, pokud jde o náklady na vyšetření na BSE (m.j. sám účastník řízení uvedl, že toto doporučení je metodickým pokynem pro členy). Svým vyjádřením, že stanovisko ČSZM bylo vydáno „bohužel pozdě“ (přičemž sdělil, že „členové ČSZM se dotazovali Svazu – nevěděli, jak mají při uplatňování těchto nákladů postupovat“), účastník řízení potvrzuje, že ČSZM zamýšlel připravit „metodiku“ pro postup členů v této oblasti (potvrdit tak členům setrvání na dosavadním postoji Svazu k nákladům BSE) a poskytnout jim jistotu očekávání, že podle doporučení budou při realizaci nákladů na BSE postupovat všichni, případně většina z nich (čímž nedojde k výraznějším výkyvům v jejich dosavadní pozici – podílu - na tuzemském trhu).

Skutečnost, že někteří členové byli nuceni řešit tyto náklady již od 1.1.2002, tedy přede dnem, kdy postup řešení nákladů BSE projednalo představenstvo ČSZM, neznamená, že tento jejich postup při řešení nákladů na BSE byl výsledkem jejich svobodného a nezávislého rozhodnutí. Členské základně byl znám postoj Svazu k řešení těchto nákladů již z roku 2001 a jejich postup při řešení těchto nákladů a sjednávání nákupních podmínek s dodavateli jatečního skotu od počátku roku 2002 tak byl postojem Svazu ovlivněn (viz např. též shodná výše částky, přenesená na dodavatele, shodně se objevující označení „srážky ostatní“ ve fakturách apod.). Části členů ČSZM (zastoupených v nákupní sekci, představenstvu a dozorčí radě) bylo již od počátku roku 2002 známo, že se připravuje řešení na úrovni Svazu.

Vymezení relevantního trhu

Za relevantní trh se obecně pokládá místo, kde se střetává nabídka s poptávkou zboží, které je schopno uspokojit určitou konkrétní potřebu spotřebitele. Výrobkový relevantní trh zahrnuje všechny výrobky nebo služby, které spotřebitel pokládá vzhledem k jejich vlastnostem, ceně a způsobu použití za shodné nebo zaměnitelné.

- věcné vymezení relevantního trhu

Členové Svazu nakupují zvířata pro účely porážky a dalšího zpracování. Pro tyto účely nakupují převážně prasata a skot (ale také např. ovce, kozy a koně). Zvířata nakupují od chovatelů, případně od obchodníků (kteří vykupují zvířata od chovatelů a nabízejí např. provozovatelům jatek – masokombinátům, větší objemy zvířat). Náklady na vyšetření na BSE se týkají pouze jatečního skotu (nikoli dalších druhů zvířat). Z hlediska poptávky jatek/zpracovatelů po jatečních zvířatech nelze uvažovat o zastupitelnosti skotu jiným druhem zvířat. Výše popsané rozhodnutí ČSZM, jímž doporučilo přenést náklady spojené s vyšetřením na BSE na dodavatele jatečních zvířat se tak týká skotu nakupovaného pro účely porážky a dalšího zpracování. Výrobkový trh, který je relevantní danému případu, tvoří **jateční skot**.

- vymezení relevantního trhu z hlediska geografického

Relevantní trh z hlediska geografického zahrnuje území, na kterém se realizuje vztah nabídky a poptávky po zboží za dostatečně homogenních podmínek, jimiž se odlišuje od ostatních území, na kterých nabídka a poptávka probíhá za podmínek zřetelně odlišných.

Z hlediska geografického je relevantním trhem celé území České republiky, neboť podmínky pro dodávky jatečního skotu jsou na celém území České republiky dostatečně homogenní.

- vymezení relevantního trhu z hlediska časového

Vymezení trhu z hlediska časového vyjadřuje četnost (pravidelnost a opakovatelnost) střetu nabídky a poptávky a odlišuje jej od střetu nabídky a poptávky, k níž dochází nahodile, popř. jen ojediněle.

V daném případě se jedná o trh trvalý, charakterizovaný pravidelně opakovanými dodávkami po celý kalendářní rok. Z uvedeného důvodu byl relevantní trh z hlediska časového vymezen jako trh trvalý.

Podíl provozovatelů jatek - členů ČSZM na relevantním trhu

Pro posouzení postavení členů ČSZM provozujících jatky na relevantním trhu vycházel Úřad z údajů za rok 2001. Úřad rovněž využil údaje poskytnuté účastníkem řízení, Ministerstvem zemědělství ČR a Státní veterinární správou ČR.

Za rok 2001 bylo Státní veterinární správou České republiky, která v souladu s příslušnými předpisy dozoruje činnost na jatkách, evidováno a sledováno celkem 342 provozovatelů jatek (někteří pod stejným IČ provozují i více porážkových míst) - nakupujících jateční skot pro účely porážky a dalšího zpracování (viz str. 1163 spisu). Členy ČSZM je z toho cca 40 provozovatelů jatek, což představuje téměř 12 % všech provozovatelů jatek v ČR (str. 1163 spisu).

V České republice bylo dle sdělení Ministerstva zemědělství evidováno k 1.4.2002 aktuálně celkem 22 567 chovatelů skotu (a to včetně chovatelů jednoho kusu skotu). Dle údajů Českého statistického úřadu bylo k 1.3.2002 v ČR celkem v chovu 1 520 136 ks skotu (k 1.3.2001 to bylo 1 582 285 ks) - viz str. 1211 spisu.

Ministerstvo zemědělství sdělilo, že celkem bylo v roce 2001 poraženo 355 437 ks skotu (str. 1212 spisu). Z tohoto celkového počtu jatečního skotu dodaného na relevantní trh pro účely porážky a dalšího zpracování činil podíl členů ČSZM více než 50 % celkového počtu kusů jatečního skotu dodaného na relevantní trh (dle údajů z roku 2001 je to 53 %). (Pozn. Úřad: údaje jednotlivých členů o množství nakoupených a poražených kusů jsou obchodním tajemstvím – viz str. 326 spisu a dále.)

Z uvedeného vyplývá, že rozhodnutí ČSZM, týkající se přenesení nákladů na vyšetření na BSE na dodavatele jatečního skotu, postihuje téměř 12 % všech odběratelů – provozovatelů jatek v ČR, odebírajících jateční skot pro účely porážky a dalšího zpracování. Tito však souhrnným objemem svého nákupu představují více jak 50 % celkového počtu kusů jatečního skotu dodaného na tuzemský trh k danému účelu v roce 2001.

Na doplnění Úřad uvádí, že získal od Ministerstva zemědělství též údaje o vývoji množství kusů jatečního skotu vyšetřovaných na BSE (za první dva měsíce roku 2002); dle

počtu vyšetření, která souhrnně realizovali členové ČSZM lze konstatovat, že podíl členů ČSZM na celkovém počtu kusů skotu, které bylo nutno v uvedeném období na BSE v ČR vyšetřit, je obdobný jako jejich podíl na celkovém objemu tuzemského trhu jatečního skotu nakupovaného pro účely porážky a dalšího zpracování.

Dopad rozhodnutí ČSZM na relevantní trh

Členové ČSZM, kteří provozují jatka, působí na poptávkové straně trhu jatečního skotu, tzn. nakupují jateční skot od dodavatelů – chovatelů skotu (případně obchodníků, kteří skot nakupují od chovatelů a prodávají provozovatelům jatek) pro účely porážky a dalšího zpracování.

Z celkového počtu 40 soutěžitelů provozujících jatky, kteří jsou členy ČSZM, Úřad **oslovil 23 provozovatelů.** Na doplnění Úřad uvádí, že z těchto 23 oslovených je 10 soutěžitelů členy představenstva ČSZM (z nich 2 jsou současně i členy nákupní sekce).

Z hlediska objemu nákupu jatečního skotu pro účely porážky a dalšího zpracování reprezentuje vzorek oslovených provozovatelů jatek cca 83 % celkového počtu ks jatečního skotu nakupovaného k danému účelu v r. 2001 všemi členy ČSZM. Ve vztahu k celkovému počtu jatečního skotu nakoupeného v ČR v r. 2001 pro účely porážky a dalšího zpracování provozovateli jatek realizoval oslovený vzorek 23 soutěžitelů cca 44 % daného trhu. Viz str. 1154-1163 spisu. Z uvedeného lze učinit závěr, že oslovený vzorek má ve vztahu k posuzovanému případu dostatečnou vypovídací hodnotu.

Bylo zjištěno, že z 23 oslovených:

- **8 provozovatelů jatek** (členů ČSZM) **aplikovalo přenesení nákladů** na vyšetření jatečního skotu na dodavatele ve výši 1.500,- Kč /kus, a to již před datem jednání představenstva a dozorčí rady dne 9.1.2002 (z nich 3 jsou členy představenstva ČSZM). K tomu Úřad doplňuje, že faktury za dodávku jatečního skotu vystavuje dodavatel (nejčastěji chovatel skotu), a to dle údajů nákupního lístku, vystaveného provozovatelem jatek při převzetí zvířat. Nákupní lístek odběratele obsahuje údaje o počtu převzatých ks jatečního skotu, váze, kategorii skotu, o ceně za jeden kg živé váhy a celkové ceně za kus, včetně údaje o náhradě vyšetření na BSE. Podle dohody provozovatele s chovatelem pak chovatel zanesl do své faktury údaj týkající se nákladů na vyšetření BSE. Přenesení bylo uváděno ve fakturách zaslaných Úřadu provozovateli jatek jako zvláštní položka pod názvem - „srážky ostatní“, nebo „náklady na vyšetření“, nebo „vyšetření na BSE“; v důsledku této srážky hradil provozovatel jatek dodavateli o částku 1 500,- Kč/ks jatečního skotu méně. Dle údajů o celkovém počtu ks jatečního skotu nakoupeného v r. 2001 všemi provozovateli jatek v ČR pro účely porážky a dalšího zpracování bylo zjištěno, že těchto 8 provozovatelů (kteří náklady přenášeli ve výši 1 500,- Kč) se na celkovém počtu kusů jatečního skotu nakoupeného na tuzemském trhu k uvedenému účelu podílelo cca 13,6 % - souhrnně nakoupilo (r. 2001) 48 523 kusů jatečního skotu. (Pozn. na objemu nákupu všech členů ČSZM se pak podílelo cca 25,6 %).

- 10 oslovených uvedlo, že náklady spojené s povinným vyšetřením skotu na BSE plně hradí sami, tedy nepřenáší je na dodavatele. Své tvrzení rovněž doložili kopiemi faktur.

- 2 oslovení (ZŘUD-MASOKOMBINÁT PÍSEK CZ, a.s. a ZŘUD-Masokombinát Polička, a.s.) uvedli, že zvýšené náklady na vyšetření na BSE plně promítli do prodejních cen svých výrobků.

- 1 oslovený (ZEMKO, k.s.) uvedl, že zvýšené náklady částečně promítl do svých prodejních cen a částečně do svých nákladů.

- 1 z oslovených (JACOM, spol. s r.o.) uvedl, že uvedené náklady na dodavatele nepřenáší přímo, ale že jsou částečně zohledněny v nákupní ceně jatečního skotu.

- U 1 osloveného (firma RAJA, spol. s r.o.), nevyplývá, jakým způsobem řeší zvýšené náklady na vyšetření jatečního skotu na BSE, z kopií faktur však vyplývá, že je nepřenesl na dodavatele.

Závěr: Část provozovatelů jatek (20 % všech provozovatelů jatek - členů ČSZM) přenesla náklady na vyšetření BSE na dodavatele jatečního skotu ve výši 1 500,- Kč/ks. Jde o provozovatele zaujímající souhrnně podíl ve výši cca 13,6 % na celkovém objemu relevantního trhu.

Z výše uvedeného podílu členů ČSZM na relevantním trhu vyplývá, že doporučení k přenesení nákladů BSE na dodavatele vydané Svazem pro své členy, které ovlivnilo chování členů ČSZM při sjednávání nákupních podmínek, se by mohlo v konečném důsledku (pokud by toto doporučení realizovali všichni provozovatelé jatek sdružení ve Svazu) negativně projevit až na 50 % relevantního trhu zboží.

Stanovisko účastníka řízení k podkladům pro vydání rozhodnutí

Právní zástupce účastníka řízení byl seznámen s podklady pro rozhodnutí ve smyslu § 33 odst. 2 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, v platném znění (správní řád) dne 9.5.2002 v sídle Úřadu. Uvedl, že se nemůže vyjádřit ke všem podkladům, které Úřad shromáždil, neboť někteří soutěžitelé označili poskytnuté podklady za obchodní tajemství. Z podkladů, do kterých lze nahlédnout, vyplývá, že každý ze soutěžitelů ve věci postupuje dle svého uvážení v souladu s obecně platnými právnímu předpisy. Ke stanovisku ČSZM, které bylo uveřejněno dne 31.1.2002 na internetu, soutěžitelé nepřihlížejí. Uvedl, že důkazy – informace Mzem, zejm. informace ze dne 25.4.2002 a 29.4.2002 jsou pouze tvrzeními odborných pracovníků Mzem, a to ve všech uvedených bodech, bez jediného důkazu na podporu jejich osobních tvrzení. Dle názoru účastníka je důvodné se zabývat účastí firem AGROPORK a CENTRUM na tomto správním řízení, když jejich doklady jsou označeny za obchodní tajemství a to i přesto, že svým monopolním postavením na trhu obchodování se zvířaty a masem určují ceny vykupovaných zvířat a ceny masa. V ostatním právní zástupce účastníka řízení poukazuje na své závěrečné vyjádření v protokolu ze dne 19.4.2002 a z 9.5.2002.

K dotazu Úřadu, zda účastník řízení navrhuje doplnění dokazování, uvedl zástupce účastníka řízení, že nikoli.

Posouzení jednání účastníka řízení z hlediska zákona

Podle § 1 zákona o ochraně hospodářské soutěže tento zákon upravuje ochranu hospodářské soutěže na trhu výrobků a služeb (dále jen „zboží“) proti jejímu vyloučení, omezení, jinému narušení nebo, za podmínek stanovených tímto zákonem, jejímu ohrožení (dále jen „narušení“)

a) dohodami soutěžitelů (§ 3 odst. 1),
b) zneužitím dominantního postavení soutěžitelů, nebo
c) spojením soutěžitelů.

Dle § 2 odst. 1 zákona se soutěžiteli podle tohoto zákona rozumí fyzické a právnické osoby, jejich sdružení, sdružení těchto sdružení a jiné formy seskupování, a to i v případě, že tato sdružení a seskupení nejsou právnickými osobami, pokud se účastní hospodářské soutěže nebo ji mohou svou činností ovlivňovat, i když nejsou podnikateli.

Dle § 3 odst. 1 zákona jsou dohody mezi soutěžiteli, rozhodnutí jejich sdružení a jednání soutěžitelů ve vzájemné shodě (dále jen „dohody“), které vedou nebo mohou vést k narušení hospodářské soutěže, zakázané a neplatné, pokud tento nebo zvláštní zákon nestanoví jinak, nebo pokud Úřad nepovolí svým rozhodnutím nebo vyhláškou z tohoto zákazu výjimku.

Dle § 3 odst. 2 zákona jsou zakázány ve smyslu § 3 odst. 1 zákona zejména dohody, které vedou nebo mohou vést k narušení hospodářské soutěže proto, že obsahují ujednání o přímém nebo nepřímém určení cen, popřípadě o jiných obchodních podmínkách (viz § 3 odst. 2 písm. a/ zákona).

Nepřítomnost ziskového prvku v činnosti soutěžitele není z hlediska osobní působnosti zákona rozhodná. Typickým příkladem jsou svazy podnikatelů, živnostenská společenstva, komory a jiná sdružení, jejichž činnost může ovlivnit hospodářskou soutěž na trhu výrobků či služeb. V tomto smyslu je ČSZM – zaregistrované dle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů a působící též jako živnostenské společenstvo, sdružující fyzické a právnické osoby zejm. podnikající v oboru nákupu, zpracování a prodeje jatečních zvířat, masa a masných výrobků, sdružením soutěžitelů ve smyslu § 2 odst. 1 zákona, jehož činnost může ovlivňovat hospodářskou soutěž probíhající v horizontální úrovni mezi provozovateli jatek na trhu jatečního skotu a je tedy „soutěžitelem“, na kterého plně dopadá osobní působnost zákona (viz § 2 odst. 1 zákona).

Pojem „rozhodnutí sdružení soutěžitelů“ (které může ovlivnit hospodářskou soutěž), je v zájmu efektivní aplikace zákona vykládán z hlediska projevu vůle široce; zahrnuje nejen rozhodnutí, dohody, usnesení orgánů sdružení či opatření jeho výkonných orgánů, ale také může jít o stanovy, vnitřní předpisy sdružení apod. Rozhodnutí sdružení soutěžitelů nemusí být vydáno ve formě předvídané interními předpisy sdružení. Rozhodnutí sdružení soutěžitelů také nemusí být nutně závazné pro členy sdružení, ani výsledkem konsensu všech členů sdružení. Pro jeho protiprávnost z hlediska zákona je rozhodné, ovlivňuje-li, případně je způsobilé ovlivnit soutěžní chování členů sdružení, v důsledku čehož toto rozhodnutí má nebo může mít dopad na hospodářskou soutěž (tj. nastalo v jeho důsledku skutečné narušení soutěže, nebo rozhodnutí sdružení soutěžitelů k tomuto narušení soutěže na trhu může vést). Tento výklad zastává také Vrchní soud (viz rozhodnutí VS č.j. 2A 5/96).

Rozhodnutí sdružení soutěžitelů týkající se přímého či nepřímého určení cen či jiných obchodních podmínek, adresované členům sdružení (nezávislým konkurentům v horizontální úrovni na trhu), má protisoutěžní charakter a představuje porušení zákona. Smyslem rozhodnutí sdružení soutěžitelů je unifikovat určité chování členů sdružení poté, co o tom bylo na úrovni sdružení jednáno. Umožňuje jednotlivým členům sdružení identifikovat svou např. cenovou politiku, příp. jiné obchodní podmínky, s konkurencí. Doporučení obsažená v rozhodnutích sdružení soutěžitelů tak mohou mít na trhu účinek rovnocenný dohodám o určení cen, popř. o jiných obchodních podmínkách, jsou-li publikována či přímo adresována

členům sdružení. Poskytují členům sdružení jistotu očekávání, že obdobně se budou chovat také ostatní členové sdružení (což snižuje rizika hospodářské soutěže).

Rozhodnutí představenstva ČSZM doporučit členům Svazu přenést náklady spojené s povinným vyšetřením jatečního skotu na BSE na dodavatele, se stanovením způsobu tohoto přenesení, přijaté dne 9.1.2002 na jednání představenstva a dozorčí rady Svazu, kvalifikuje Úřad jako rozhodnutí sdružení soutěžitelů ve smyslu § 3 odst. 1 zákona. Jeho účelem je sjednotit postup členů sdružení (nezávislých konkurentů) při vyjednávání o obchodních podmínkách s dodavateli jatečního skotu, týkajících se náhrady nákladů za vyšetření BSE. Takové rozhodnutí je nepochybně způsobilé ovlivnit hospodářskou soutěž na relevantním trhu, probíhající mezi provozovateli jatek. Skutečnost, že doporučení z tohoto rozhodnutí vyplývající není dle vyjádření účastníka řízení podle interních předpisů ČSZM pro členy Svazu závazné, nemá vliv na možnost aplikace § 3 odst. 1 zákona na dané jednání účastníka řízení. Dle výše uvedeného podléhá dikci § 3 odst. 1 zákona rozhodnutí sdružení soutěžitelů (vydané v rozličných formách projevu vůle), je-li způsobilé ovlivnit hospodářskou soutěž, bez ohledu na to, zda je pro členy závazné. I nezávazné doporučení sdružení soutěžitelů, směřující ke sjednocení chování členů v hospodářské soutěži je způsobilé ovlivnit soutěž na trhu.

Rozhodnutí přijal orgán ČSZM dne 9.1.2002. S tímto rozhodnutím byli členové Svazu seznámeni cíleným rozesláním zápisu z tohoto jednání představenstva a dozorčí rady (obsahujícím zmíněné doporučení ČSZM) elektronickou poštou dne 14.1.2002.

Dne 21.1.2002 byl tento zápis zveřejněn na internetových stránkách Svazu (www.maso.cz), kde byl k dispozici jak zbývajícím členům sdružení (malý počet těch, kteří nemají elektronické připojení), tak i dalším konkurentům – nečlenům Svazu, dodavatelům i veřejnosti, a to včetně informace, že komplexní vyjádření ČSZM k problematice bude k dispozici na internetové adrese www.maso.cz v určitý den.

Úřad konstatuje, že rozeslání zápisu z jednání představenstva a dozorčí rady ČSZM (ze dne 9.1.2002) členům Svazu prokazuje, že jde o adresný úkon ČSZM jako sdružení soutěžitelů určený jeho členům, jehož záměrem je ovlivnit jejich rozhodování při sjednávání obchodních podmínek pro nákup jatečního skotu s dodavateli.

Komplexní vyjádření ČSZM, na které zmíněný zápis odkazuje, ČSZM následně vydal pod názvem „Stanovisko Českého svazu zpracovatelů masa k realizaci vyhlášky č. 441/2001 Sb.“ a adresně rozeslal svým členům dne 31.1.2002; současně v týž den je zveřejnil i na internetové stránce ČSZM. Toto Stanovisko komplexněji popisuje postup, jaký ČSZM projednalo a rozhodlo doporučit svým členům již na jednání svých orgánů (viz výše) dne 9.1.2002. Úřad uzavírá, že tato skutečnost rovněž prokazuje, že záměrem ČSZM bylo ovlivnit chování členů sdružení v hospodářské soutěži.

V řízení bylo dále na základě všech zjištěných skutečností prokázáno, že postup realizovaný částí členů Svazu při sjednávání obchodních podmínek pro nákup skotu s dodavateli v období už od 1.1.2002, tj. před rozhodnutím orgánu ČSZM (učiněným 9.1.2002 a následně členům rozeslaným), kdy tito shodně přenášeli na dodavatele částku 1.500,-Kč/kus jatečního skotu, nebyl projevem jejich samostatného a nezávislého rozhodnutí. Jejich postup při řešení nákladů na vyšetření BSE byl již v té době ovlivněn postojem Svazu, který Svaz zaujal k hrazení nákladů na vyšetření BSE již v roce 2001. Tento byl v průběhu roku 2001 na Svazu diskutován a Svaz také vyvíjel aktivitu, aby tyto náklady nesl chovatel, u něhož jsou dle jeho názoru příčiny těchto nákladů. (Důkazy viz připomínky Svazu k návrhu novely

vyhlášky, domluva ohledně účasti členů Svazu u jednání k návrhu vyhlášky u Mzem, zápis z jednání představenstva a dozorčí rady ČSZM ze dne 7.11.2001, výslechy svědků, informace účastníka řízení - že členové Svazu se dotazovali – nevěděli, jak mají při uplatňování těchto nákladů postupovat, a konečně i shodný způsob přenesení nákladů na dodavatele realizovaný u části členů Svazu).

Pokud by členové Svazu tyto nově vyvolané náklady řešili samostatně a nezávisle, hledali by individuálně prostor pro jejich uplatnění např. ve svých prodejních cenách, v úspoře vlastních nákladů, ve snížení své marže, ve vyjednání nižších nákupních cen jatečního skotu, příp. v kombinaci těchto možností. I když možnosti plného promítnutí těchto nákladů do prodejních cen masa a masných výrobků byly s ohledem na situaci na trhu masa a masných výrobků v individuálních případech omezené, nebyl jedinou možností řešení výše popsaný postup, který část členů ČSZM shodně realizovala.

K argumentům účastníka řízení, že jeho „metodický pokyn“ vzalo v úvahu pouze minimum členů Svazu, tedy „že uvažuje asi 3 až 5 členů vzít tuto metodiku v potaz při svých odběratelsko-dodavatelských vztazích“ a „zbývající část členů Svazu se touto metodikou neřídí“ (viz str. 1144 spisu), Úřad uvádí, že nejsou pro naplnění skutkové podstaty porušení § 3 odst. 1 zákona rozhodující. Úřad na základě vzorku faktur vyžádaných od oslovených členů Svazu (i výpovědí svědků) ověřil, že část členů Svazu přenášela na dodavatele náklady na vyšetření BSE jednorázovou položkou ve výši 1 500,- Kč (označenou např. jako „srážky ostatní“). Uplatňování přenosu nákladů na dodavatele bylo tedy na trhu plněno (a to nejen 3 až 5 členy, jak uvádí účastník řízení). Míra dopadu na hospodářskou soutěž vyplývající z toho, kolik členů sdružení a jak dlouho shodný postup aplikovalo, se pak zohledňuje při posuzování výše sankce za porušení zákona. Úřad konstatuje, že k narušení soutěže došlo a chování členů Svazu, kteří přenášeli na dodavatele náklady náhrady vyšetření BSE ve výši 1 500,-. Kč/kus jatečního skotu, se negativně projevilo cca na 13,6 % tuzemského trhu jatečního skotu (viz výše). Nepochybně pak i další členové ČSZM byli tímto rozhodnutím Svazu ovlivněni při svých obchodních rozhodnutích; podobně to v důsledku zveřejnění informací Svazu na internetu umožnilo též ostatním konkurentům – nečlenům Svazu, předvídat chování svých konkurentů a přizpůsobit tomu svou obchodní politiku.

Potenciálně – pokud by se všichni členové sdružení rozhodli doporučení ČSZM dodržovat (viz také zápis ze 7.2.2002, že doporučení zůstává nadále v platnosti), došlo by k narušení soutěže v rozsahu cca 50 % relevantního trhu (tato skutečnost pak z hlediska ochrany hospodářské soutěže rozhodně není zanedbatelná).

Dále Úřad uvádí, že námitka účastníka řízení týkající se stanoviska Mzem (viz totéž strana 1274 spisu k otázce č. 11- že Svaz nebyl na připomínkové řízení k novele vyhlášky pozván) není podstatná, neboť bylo prokázáno, že členové Svazu se jednání na Mzem k novele vyhlášky zúčastnili, a to opakovaně.

Dále se Úřad zabýval, zda k porušení zákona došlo ze strany ČSZM úmyslně či z nedbalosti. ČSZM je známo, že jeho členové – provozovatelé jatek, jsou nezávislými konkurenty působícími na trhu v horizontální úrovni. Je mu také zcela mimo pochybnost známo, že každý soutěžitel má své obchodní podmínky, ať již pro nákup zboží, nebo pro prodej zboží, tvořit bez kooperace s ostatními subjekty, s nimiž se účastní hospodářské soutěže. Sdružení soutěžitelů svými rozhodnutími nesmí tuto kooperaci nahrazovat. Účastník řízení tedy nemohl svým rozhodnutím ovlivňovat obchodní podmínky svých členů, aniž by tím současně porušil zákon o ochraně hospodářské soutěže. Pokud tak učinil, byl si přinejmenším vědom toho, že na základě jeho rozhodnutí může dojít k omezení soutěže na relevantním trhu a pro případ, že se tak stane, byl s tím srozuměn. Úřad tedy uzavírá, že ve

smyslu § 22 odst. 2 zákona porušil účastník řízení zákaz stanovený v § 3 odst. 1 zákona úmyslně, avšak dle všech okolností případu jde o úmysl nepřímý.

Závěr

Úřad dospěl na základě zhodnocení všech důkazů (jednotlivě i v jejich vzájemné souvislosti) k tomu, že rozhodnutí ČSZM doporučit svým členům přenést náklady spojené s povinným vyšetřením jatečního skotu na BSE na dodavatele skotu, přijaté na jednání představenstva a dozorčí rady dne 9.1.2002 - včetně stanovení způsobu přenesení těchto nákladů (dle stáří a kategorie skotu), se kterým ČSZM také seznámil své členy (a navíc je i vydal pro své členy v podobě jednoznačného Stanoviska ČSZM), je dle § 3 odst. 1 zákona zakázaným a neplatným rozhodnutím sdružení soutěžitelů, týkajícím se obchodních podmínek pro nákup jatečního skotu ve smyslu § 3 odst. 2 písm. a) zákona, které narušilo hospodářskou soutěž na trhu jatečního skotu.

Praxe v EU

Evropská komise obdobně posuzuje dle čl. 81 Smlouvy o založení ES ve znění Amsterodamské smlouvy rozhodnutí sdružení soutěžitelů, která by mohla ovlivnit obchod mezi členskými státy a jejichž cílem nebo výsledkem je vyloučení nebo narušení soutěže na společném trhu. Např. v rozhodnutí EK č. 96/438/EC – Fenex (asociace sdružující cca 294 nákladních dopravců působící v Nizozemí). Asociace rozesílala svým členům brožury s dopravními tarify (zahrnující od roku 1993 společně tarify pro námořní i pozemní dopravu). Přestože tyto tarify nebyly závazné a Komise zjistila, že se těmito cenovými doporučeními řídil pouze jeden z 23 dotázaných soutěžitelů, konstatovala, že k narušení soutěže došlo (i když ceny nebyly dodržovány), neboť členové sdružení byli doporučeními ovlivněni při svých obchodních rozhodnutích. Uvnitř sdružení byl navozen stav, kdy jednotlivé subjekty mohly předem předpokládat soutěžní chování svých konkurentů – členů sdružení. Soutěžitelům, kteří nebyli členy asociace, tyto informace umožnily poměrně přesně předvídat cenovou politiku svých konkurentů - sdružených v asociaci.

Obdobně posuzovala EK případ nizozemské asociace prodejců cementu (hodnocení případu Komisí bylo potvrzeno rozhodnutím Evropského soudního dvora č. 8/72 - Vereeiniging van Cementhandelaren). Asociace uplatňovala pro větší dodávky cementu systém doporučených cen, který byl realizován ve formě interních pokynů. I v tomto případě šlo o ceny doporučené – nezávazné, avšak předem na úrovni sdružení odsouhlasené. Podle Komise však narušil tento systém doporučených cen soutěž, neboť umožnil identifikovat budoucí cenovou politiku konkurentů.

Odůvodnění výše pokuty

Podle § 22 odst. 2 zákona může Úřad soutěžitelům uložit pokutu do výše 10 mil. Kč. nebo do výše 10% z čistého obratu dosaženého za poslední ukončený kalendářní rok, jestliže úmyslně nebo z nedbalosti porušili zákazy stanovené v § 3 odst. 1, § 4 odst. 1, § 11 odst. 1 a § 18 odst. 1 nebo nesplnili povinnosti stanovené v § 15 odst. 2. Při rozhodování o výši pokuty Úřad přihlédne zejména k závažnosti, případnému opakování a délce trvání porušování tohoto zákona.

Úřad stanovil pokutu v rámci rozpětí do 10 mil. Kč, neboť příjmy ČSZM jsou téměř výhradně členské příspěvky (viz posl. odstavec str. 3 odůvodnění tohoto rozhodnutí).

Při stanovení výše pokuty Úřad přihlédl zejména k následujícím skutečnostem.

Jednání ČSZM považuje Úřad za závažné porušení zákona, neboť toto rozhodnutí sdružení soutěžitelů může vést ke sjednocení chování u téměř 12 % všech odběratelů jatečního skotu – provozovatelů jatek působících na relevantním trhu, tito však svou poptávkou představují více jak 50 % tuzemského trhu jatečního skotu (v roce 2001- 53 %). Mezi členy ČSZM patří i silní soutěžitelé na trhu (viz charakteristika účastníka řízení).

Při stanovení výše pokuty bylo přihlédnuto i ke skutečnosti, že došlo k úmyslnému porušení zákona (ve formě úmyslu nepřímého), neboť účastník řízení si byl vědom toho, že na základě jeho jednání může dojít k narušení soutěže na relevantním trhu a pro případ, že se tak stane, byl s tím srozuměn (viz výše).

Rozhodnutí ČSZM se dotýká trhu jatečního skotu, který na nabídkové straně souvisí se zemědělskou prvovýrobou. Pro trh jatečního skotu bylo v minulém období charakteristické, že převažovala a nadále dosud převažuje nabídka jatečního skotu nad poptávkou (viz informace Mzem, str. 1216 spisu). Svědkové potvrdili existenci jen krátkodobých výkyvů v tomto trendu, kdy se projevovala na trhu zvýšená poptávka, zejména u krav. Na trhu vyznačujícím se převahou nabídky nad poptávkou jsou obchodní podmínky sjednávány zpravidla spíše ve prospěch odběratelů nežli dodavatelů jatečního skotu. (Potvrzují to také některé výpovědi svědků uvádějící, že chovatelé většinou mohli jen obtížně čelit sjednocování postupu provozovatelů jatek při sjednávání obchodních podmínek – „vzali ho na vědomí.“) Obecně se zemědělská prvovýroba vyznačuje trvalým nedostatkem volného kapitálu (s čímž souvisejí omezené možnosti garancí zemědělských prvovýrobců vůči bankám).Trh zemědělské prvovýroby považuje Úřad za citlivý trh, na kterém mají všechny protisoutěžní praktiky závažnější dopad, což Úřad vzal také v úvahu při stanovení výše sankce.

Úřad vzal též v úvahu délku trvání porušení zákona účastníkem řízení, které trvalo od 9.1.2002 tj. od rozhodnutí představenstva ČSZM doporučit členům Svazu přenesení nákladů spojených s povinným vyšetřením jatečního skotu na BSE na dodavatele skotu, až dosud. Do doby vydání rozhodnutí Úřadu tak bylo rozhodnutí ČSZM uplatňováno na trhu relativně krátkou dobu.

Při stanovení výše pokuty dále Úřad zohlednil míru zjištěného skutečného narušení hospodářské soutěže (v rozsahu cca 13,6 % relevantního trhu, viz výše).

Úřad při stanovení výše pokuty přihlédl také k tomu, že stanovisko ČSZM k realizaci vyhlášky č. 441/2001 Sb. bylo (spolu se zápisy z jednání představenstva a dozorčí rady Svazu z 9.1.2002 a ze 7.2.2002) ke dni seznámení s podklady (a i ke dni vydání rozhodnutí samotného) nadále zveřejněno na internetových stránkách Svazu na adrese www.maso.cz.

Úřad zohlednil také skutečnost, že ze strany účastníka řízení jde o první porušení zákona.

V konečném stanovení výše sankce vzal Úřad v úvahu dále výši příjmů ČSZM, které však nemohou být rozhodujícím kritériem pro výši pokuty za porušení zákona.

Ve spolupráci účastníka řízení s Úřadem, pokud jde o shromáždění podkladů a všech rozhodujících skutečností, neshledal Úřad přitěžující okolnost.

Ze všech uvedených důvodů uložil Úřad pokutu ve výši uvedené ve výroku rozhodnutí.

Nápravné opatření uložené Úřadem v bodě 3. výroku tohoto rozhodnutí pak sleduje obnovení nedeformovaných podmínek soutěže mezi členy ČSZM.

Ze všech uvedených důvodů Úřad rozhodl, jak je ve výroku uvedeno.

Poučení o opravném prostředku

Proti tomuto rozhodnutí může účastník řízení podle § 61 odst. 1 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, v platném znění (správní řád), podat rozklad předsedovi Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže prostřednictvím Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení tohoto rozhodnutí; včas podaný rozklad má odkladný účinek.

JUDr. Šárka Vlašínová
ředitelka odboru

Rozhodnutí obdrží:

JUDr. Karel Šetek, advokát
Advokátní kancelář
Jeronýmova 19/1
370 01 České Budějovice

Český svaz zpracovatelů masa
Libušská 319
142 00 Praha 4